

נסח דת

מאוצרות
רבנו הרמב"ן

פרשת תצוה - זכור - פורים - מחיית עמלק תשפ"ג (שנה ו' גליון 148)

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית וְךָ כתיבת למאור להעלות נר תמיד. [כו, ב]

כי אתה בעצמך תקראם ותבשרם במעלה הזאת, ועשית להם בגדי קדש (לעיל כה א) בצווי לחכמים העושים במלאכה, כדרך כל מלאכת התבנית. וכן ואתה תדבר אל כל חכמי לב (שם א) שידבר עמהם הוא עצמו, כי הוא יכיר את חכמתם וידע המלאכה הראויה להמסר לכל אחד מהם.
"להעלות נר תמיד" שיהא נר מערבי דולק תדיר, שממנו מדליקין את המנורה בין הערבים. ובתורת כהנים (שם כד א) נמי כך אמרו, 'להעלות נר תמיד' שיהא נר מערבי תדיר. וקתני התם, מצאו שכבה מדשנו ומדליקו ממזבח העולה, דאפילו ביום נמי מדליק נר מערבי לפי שהוא תמיד לעולם. ועל הכלל 'לפני ה' תמיד', בנר מערבי שהוא דולק תמיד ביום ובלילה.

ובכלי יקר התקשה בכמה קושיות: מדוע נאמר לשון ואתה תצוה, ומדוע נאמר להעלות נר תמיד ולא נרות, ועוד שדלקו רק מבוקר ועד ערב ולמה נאמר לשון תמיד? וישב כל קושיותיו ע"פ מה שכתב הרמב"ן להעלות נר תמיד. ע"י"ש.

ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ואת בניו אתו מתוך בני ישראל לכהנו לי אהרן נדב ואביהוא אלעזר

ואיתמר בני אהרן. [כח א]

וטעם נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר בני אהרן - שלא יחשב כי בהמשח האב לכהנו יהיו הבנים האלה כהונים, אבל להם בעצמם יכהן. והנה יצא פינחס ושאר הנולדים, שלא נתכהנו רק אלה הארבעה הנמשחים עמו ומולדתם אשר יולידו אחרי כן.

[בשאלת רבנו הרמב"ן מדוע מפרט הכתוב שמות בני אהרן תירץ האבן עזרא "אולי בנים אחרים היו לו חוץ מאלה"]

ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת. [כח, ב]

שיהיה נכבד ומפואר במלבושים נכבדים ומפוארים, כמו שאמר הכתוב (ישעיהו סא י) כחתן יכהן פאר, כי אלה הבגדים לבושי מלכות הם, כדמותם ילבושו המלכים בזמן התורה, כמו שמצינו בכתנת ועשה לו כתנת פסים (בראשית לו ג), שפירושו מרוקמת בדמות פסים, והיא כתנת תשבץ כדפרשתי, והלבישו כבן מלכי קדם, וכן הדרך במעיל, וכתוב (שמואל ב יג, יח) ועליה כתנת פסים כי כן תלבשנה בנות המלך הבתולות מעילים, ופירושו כי עליה כתנת פסים נראית ומגלית, כי המנהג ללבוש בנות המלך הבתולות מעילים שתתעלפנה בהם, ונמצא שכתנת הפסים עליה מלבוש עליון, לכן אמר וכתנת הפסים אשר עליה קרעה (שם שם יט) והמצנפת ידועה גם היום למלכים ולשרים הגדולים ולכן אמר הכתוב בנפול המלכות הסר המצנפת והרם העטרה (יחזקאל כא לא). והאפוד והחשן לבוש מלכות, כענין שכתוב (דניאל ה טו) והמניכא די דהבא על צוארך. והציץ נזר המלכים הוא, וכתביב (תהלים קלב יח) יציץ נזרו. והם זהב וארגמן ותכלת וכתביב (שם מה יז) כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה.

ואמר בקרבנות יעלו על רצון מזבחי ובית תפארת אפאר (ישעיהו סז) והנה המזבח רצונו, והכבוד בית תפארתו, והיו הבגדים צריכין עשייה לשמן, ויתכן שיהיו צריכין כוונה, ולכן אמר ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה, שיבינו מה שיעשו וכבר אמרו (יומא טט) דמות דיוקנו מנצח לפני בבית מלחמתי.

והם יקחו את הזהב ואת התכלת ואת הארגמן ואת תולעת השני ואת השש. [כח, ה]

הנה כל הצואות עד כאן היו במשה עצמו: ועשית, תעשה, ועתה צוה שידבר אל כל חכמי לב שיעשו הבגדים (כח א), ולכן אמר: והם יקחו את הזהב, שיקבלו הנדבה מן הצבור ויעשו בה את הבגדים. והטעם לאמר, שלא ישקול להם הנדבה ולא ימנה, כי נאמנים הם, כענין שנאמר: ולא יחשבו את האנשים אשר יתנו את הכסף על ידם לתת לעושי המלאכה כי באמונה הם עושים (מלכים ב' יב ט).

וכאשר נאמר בבגדים הוא הדין לכל מלאכת המשכן, כי ביום הראשון בלבד כתוב: ויקחו מלפני משה (לו ג), וגם הוא שלא בחשבון לקחו הכל מלפניו, ובשאר הימים הביאו אליהם, ולכך כתיב: ויאמרו אל משה לאמר מרבים העם להביא (לו ה), כי להם היו מביאים, לא שיתנו למשה והוא ישקול על ידם, אבל הם לאחר שגבו הכל, מנו ושקלו, ואמרו למשה כדכתיב: ויהי זהב התנופה וגו' (לח כד).

[ופירש רבנו הרמב"ן הלן (לו ג) באופן שנראה אחר מעט מאשר בביאורו כאן. והעמק דבר (לח כב) חולק על הרמב"ן כאן, וסובר שהאומנים לקחו מיד בצלאל ואהליאב בחשבון מצומצם כמה נצרך לכל דבר]

הגליון הוקדש: לעילוי נשמתו המהורה של עמוד התפילה עמוד העבודה ועמוד התורה אשר בעזרו ותעצומות הלך לפני המחנה כעמוד א"ש מרן הגאון הגדול רבי שמואל בן גאון ישראל רבי שלמה זלמן אויערבאך זיע"א

וְנִתְּ אֶל חֲשׁוֹן הַמִּשְׁפָּט אֶת הָאוּרִים וְאֶת הַתְּמִיּוֹם וְהָיוּ עַל לֵב אֶהְרֹן בָּבֹאוּ לִפְנֵי ה' וְנִשָּׂא אֶהְרֹן אֶת מִשְׁפַּט בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לְבוֹ לִפְנֵי ה' תְּמִיד . [כח,ל]

סבר רבי אברהם להתחכם בענין האורים והתומים, ואמר (בפסוק ו) כי הם מעשה אומן כסף וזהב, והאריך בענינם כי חשב שהם על הצורות שיעשו בעלי הכוכבים לדעת מחשבת השואל. ולא אמר כלום. **אבל הם כדברי רש"י**, כתב שם המפורש נתון בין כפלי החשן, ולכך הוצרך להיות כפול. והראיה, כי לא נזכרו אורים ותומים כלל במעשה האומנים, ולא הזכירם להם בצואה ולא במעשה כלל. ופרט בבגדים ויעש את האפוד (להלן ט ב), ויעש את החשן (שם ח), ולא אמר ויעש האורים והתומים, **ואלו היו מעשה חרש חכם היה מאריך בהם יותר מן הכל**, ואם אולי ירצה לקצר בהם לעמקם היה אומר ועשית אורים ותומים כאשר הראה אותך בהר זהב טהור תעשה אותם או כסף מזוקק.

כי לא היו מעשה אומן ולא היה לאומנים ולא לקהל ישראל בהם מעשה ולא נדבה כלל, **אבל הם סוד מסור למשה מפי הגבורה, והוא כתבם בקדושה, או היו מעשה שמים**, ולכך יזכירם סתם ובידיעה, כמו וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים (בראשית ג ד) והנה משה לקח כתב האורים והתומים והניחם שם בחשן המשפט אחרי שהלביש את אהרן האפוד והחשן.

והענין הוא, כי היו שמות קדושים, **מכחם יאירו האותיות מאבני החשן אל עיני הכהן השואל במשפטים**. והמשל, כי כאשר שאלו מי יעלה לנו אל הכנעני בתחלה להלחם (שופטים א א). **היה הכהן מכוין בשמות שהם האורים, והאירו לעיניו אותיות יהודה, ויו"ד מלוי, ועי"ן משמעון, ולמ"ד מלוי, וה"א מאברהם** הכתוב שם על דעת רבותינו (יומא עז י). או שהאירה פעם אחרת לנגד עיניו ה"א מיהודה. והנה כאשר האותיות מאירות אל עיני הכהן עדין לא ידע סדרן, כי מן האותיות אשר סדרו מהן יהודה יעלה היה אפשר להעשות מהם "הוי הד עליה", או "הי על יהודה", ותיבות אחרות רבות מאד, אבל היו שם שמות הקדש אחרים נקראים "תומים", **מכחם יהיה לב הכהן תמים בידיעת ענין האותיות שהאירו לעיניו**. כי כאשר כיון בשמות האורים והאירו, חוזר מיד ומכוון בשמות התומים. ועודם האותיות מאירות לעיניו, ויבא בלבו שחבורם יהודה יעלה. **וזאת מדרגה ממדרגת רוח הקדש, היא למטה מן הנבואה, ולמעלה מבת קול שמשתמשים בה בבית שני לאחר שפסקה הנבואה ופסקו אורים ותומים** כמו שהזכירו רבותינו (שם כא ב).

ואפשר שאחרי שנתן משה בחשן השמות הקדושים של האורים והתומים **היו נודעים במסורת ממנו לגדולי חכמי ישראל שמסרם להם עם סתרי תורה**, ולפיכך היה ביד דוד אפוד (שמואל א' כו ו), והיה כדמות אפוד משה, ובו חשן כדמות חשן הקדש, אבל נראה שהיו בד, כאשר נאמר בשמואל (שם ב יח) נער חגור אפוד בד, ואמר בנוב עיר הכהנים (שם כב יח) שמונים וחמשה איש נושא אפוד בד, וילבישו אותו את הכהן שהוא מבני הנביאים ושואלים בו ונגעניו לפעמים, כאשר חשב בזה רבי אברהם. **ומה שאמר שאלו ראה תשובת רבינו האיי לא אמר ככה, כבר ראינוה וחשבנוה, וידענו כי רבי אברהם לא נתכון אליה**.

וְהָיָה עַל אֶהְרֹן לְשָׂרֵת וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בָּבֹאוּ אֶל הַקֹּדֶשׁ לִפְנֵי ה' וּבִצְאָתוֹ וְלֹא יָמוּת . [כח לה]

ומה שאמר למעלה: ונשמע קולו בבואו אל הקדש ולא ימות (כח לה), הוא על דעתי **ביאור למצות הפעמונים**, כי מפני שאין בהם צורך בלבישה, ואין דרך הנכבדים לעשות להם כן, לכך אמר כי צוה בהם בעבור שישמע קולו בבואו בקדש, ויכנס לפני אדניו כאלו ברשות, **כי הבא בהיכל מלך פתאום חייב מיתה בטכסיסי המלכות, כענין אחשוורוש (אסתר ד יא)**.

וירמוז למה שאמרו במסכת יומא ירושלמי (א ה): וכל אדם לא יהיה באהל מועד (ויקרא טו יז) - אפילו אותן שכתוב בהן: ודמות פניהם פני אדם (יחזקאל א י) לא יהיה באהל מועד, על כן צוה להשמיע קולו כמי שיקרא: הוציאו כל איש מעלי, ויבא לעבוד את המלך בייחוד. וכן בצאתו, לצאת ברשות, ושיועד הדבר כדי שיוכלו משרתי המלך לשוב לפניו, ובפירקי היכלות יודע זה הענין. והנה הטעם שלא יפגעו בו מלאכי אלקים. והזהיר זה בכהן גדול למעלתו, **וזה טעם: לפני ה' - כי הוא העובד לפניו שתשרה שכירתו בעבודתו לפניו כי מלאך השם צבאות הוא (מלאכי ב ז)**, כי ההדיוטים יכנסו בהיכל להקטיר ולהיטיב.

וראינו במדרש ואלה שמות רבה (לה נ) באבני החשן **מה טעם, שיהא הקב"ה מסתכל בהן בבגדי הכהן בכניסתו ביום הכפורים ונזכר לזכות השבטים**. רבי יהושע בשם רבי לוי: משל לבן מלכים שהיה פדגוג נכנס אצלו מלמד על בנו סגוריא, והיה מתירא מן העומדים עליו שמה יפגעו בו, מה עשה הלבישו פורפירא שלו שיהו רואין אותו ומתייראין ממנו, כך אהרן היה נכנס בכל עת לבית קדשי הקדשים, **ואלו זכיות הרבה שהיו נכנסות עמו ומסייעות אותו לא היה יכול להכנס למה שהיו מלאכי השרת שם, מה עשה הקב"ה נתן לו מדמות לבושי הקדש**, שנאמר: וילבש צדקה כשריון (ישעיהו נט יז). עד כאן אגדה זו. ואף על פי שלא היה נכנס לפניו לפניו בבגדים אלו, אף באהל מועד הוצרך לכך ביום הכפורים, שהרי כתוב: וכל אדם לא יהיה באהל מועד (ויקרא טו יז).

פורים

לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׁתָּה וְשִׁמְחָה וּמְשָׁלוּחַ מְנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמִתְנֹנֹת לְאֲבִיּוֹנִים. [ט כ]

כתב רבנו הרמב"ן:

"שנמנענו גם כן שלא יחר לנו בתתנו צדקה לעניים ולא נתן אותה אליהם בעין רעה ונחשוב אותה מיעוט לנו, אבל יהיה זה בעינינו שכר ותועלת ותוספת בממוננו, לפי שהוא יתברך ישלם לנו הכל בכמה כפלים. והוא אמרו יתעלה נתן נתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלהיך בכל מעשיך ובכל משלח ידך". [שכחת הלאוין י"ז]

והוסיף: ועוד הזהירה תורה שאפילו יתן לעני ויחשוב שהוא חיסרון ממונו, עובר בלאו, אבל יחשוב שזה תוספת בממונו שנאמר: "ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלקיך וגו'." [דרשה על קהלת]

לְקַיֵּם עֲלֵיהֶם לְהִיּוֹת עֹשִׂים אֶת יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְאֶת יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה .
[ט כא]

תמה מאד רבנו הרמב"ן [בחינושי השי"ס, מגילה ב.] על מה הגיע לעשות ישראל אגודות במצוה הזו, ומדוע לכתחילה חלקום לשתי כתות (פרזים ומוקפים), ועוד היכן מצינו בתורה מצוה חלוקה בכך והתורה אמרה 'תורה אחת ומשפט אחד יהיה לכם', ולפי שהיה עיקר הנס לשושן עצמו ביום י"ג והנה ראוי שיהיה להם י"ד יום טוב עם כל ישראל, או שיהיה לשושן יום טוב בי"ד וטי"ו הואיל ונעשה בהם נס.

וכתב: וכשעיינתי בכתובים נתיישב לי הענין יפה, לפי שהוא דבר ברור שבזמנו של נס זה כבר נפקדו ישראל ועלו לארץ ברשיון כורש ונתיישבו בעריהם, ואנשי כנסת הגדולה עם רוב ישראל בארץ היו, ושוב לא עלו מהם אלא מעטים עם עזרא, וכשצוה אחשורוש להשמיד להרוג ולאבד היו הפרזים והעייירות שאין להם חומה סביב בספק וסכנה גדולה שלא יעלו עליהם אויבים יותר מן המוקפין, וכשנעשה הנס עשו כולם יום נוח ומשתה ושמחה, ושל שושן עשאו גם כן ממחרת הנס שלהן, וזה היה בשנת הנס בלבד. ולאחר מכן בשנים הבאות עמדו פרזים ונהוג מעצמן לעשות יום ארבעה עשר שמחה ומשתה ויום טוב, אבל מוקפין לא עשו כלום לפי שהיה הנס גדול בפרזים והיה עליהם [הסכנה] יותר כדפרישית. על כן כתוב: "היהודים הפרזים היושבים בערי הפרזות עושים את יום י"ד לחודש אדר שמחה ומשתה" ולא הזכרו כאן מוקפין כלל.

אחר זמן לאחר שהאיר הקדוש ברוך הוא עיניהם ומצאו סמך מן התורה, עמד מרדכי ובית דינו וראו דבריהם של פרזים שראוי הנס הזה לעשות לו זכר לדורות וקבעו אותו על כל ישראל שכולן היו בספק, וראוי להקדים פרזים למוקפים מפני שהיה ניסם גדול ושהם התחילו במצוה תחלה לעשות להם לבדם יום טוב, לפיכך קבעו יום טוב של פרזים ביומן ושיהא מיוחד להם, ושל מוקפים קבעו ביום נוח של שושן, וזהו שכתוב ויכתוב מרדכי את הדברים האלה וישלח ספרים אל כל היהודים אשר בכל מדינות המלך אחשורוש הקרובים והרחוקים לקיים עליהם להיות עושים את יום י"ד ואת יום ט"ו, כלומר: שלח להם שיקבלו כולם לעשות זכר לנס ולא יאמרו הרחוקים משושן ומארץ ישראל לא היו המן וסיעתו באין עלינו, וקבלו ישראל עליהם הדבר, זהו שכתוב וקבל היהודים את אשר החלו לעשות ואת אשר כתב מרדכי אליהם כלומר שקבלו מה שהחלו הפרזים לעשות מעצמן ומה שכתב מרדכי שצוה לכולם לעשות כן, ונתן טעם כי המן בן המדתא צורר כל היהודים חשב על היהודים לאבדם הוסיף בכאן מלת כל שהיה הנס לכולם אפי' למוקפים.

ועם כל זה היו בישראל מתיראים לנהוג זה בפרהסיא עד שחזר מרדכי ושלח להם חותם המלכה שצותה לעשות כן ושוב לא נתיראו שהיו אומרים מצות המלכה אנו עושין.

וְקַבַּל הַיְהוּדִים אֶת אֲשֶׁר הֵחֵלוּ לַעֲשׂוֹת וְאֶת אֲשֶׁר כָּתַב מְרַדְּכִי אֲלֵיהֶם . [ט כג]

"אמר רב אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייתא אמר רבא אעפ"כ הדור קבלוה בימי אחשורוש דכתיב קיימו וקיבלו היהודים קיימו מה שקבלו כבר" [שבת דף פח.] לפיכך כשבאו לארץ בביאה שניה בימי עזרא עמדו מעצמם וקבלוה ברצון שלא יטענו עוד שום תרעומות, והיינו בימי אחשורוש שהוציאם ממות לחיים והיה זה חביב עליהם מגאולה של מצרים.

וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם. [ט כח]

הנה מצות הפורים אף על שהיא רק מדברי קבלה, מכל מקום מבואר בספרים דברים מפליגים כמה גדולה ונוראה מעלת שמחת היום. ופסק הרמב"ם (הלכות חנוכה פ"ב הי"ח): **כל ספרי הנביאים וכל הכתובים עתידין ליבטל לימות המשיח חוץ ממגילת אסתר והרי היא קיימת כחמשה חומשי תורה וכהלכות של תורה שבעל פה שאינן בטלין לעולם.** וכך גם אמרו חז"ל במדרש (משלי ט) שאעפ"י שכל המועדים יתבטלו, פורים לא יתבטלו שנאמר **"וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם"**.

ונראה הביאור בזה שאמרו **שפורים לא יתבטלו**, שכידוע כל הבריאה מורכבת ע"י נותן ומקבל, משפיע ומושפע, שכך עלתה כמחשבה לפניו "זכר ונקמה פראם" (בראשית ה, ב). ובכל דבר שנמצא למטה שורשו למעלה למעלה. וכמו בשבת קודש שבליה מתחזקת בחינת כוח המקבל וביום בחינת כוח הנותן,

וכמו שכתב הרמב"ן על "זכור ושמור" (שמות כ, ה) שהשמירה היא בליה והזכירה היא ביום, שזה מצוות עשה, שבליה מתחזק כוח המקבל הכלי קיבול של האדם, וביום הוא יותר גבוה, יש יותר השפעה מצד הנותן.

ובפורים היתה הארה גדולה מאוד שנתחזק כוח המקבל ביותר, אפילו יותר מהיום המקודש ביותר – **שבת קודש!** כיון שהיתה התעוררות גדולה מצד עם ישראל להתקרב להקב"ה, שהיה קבלת התורה מאהבה שאהבה זה מצד המקבל,

וההארה זו מתחדשת בכל שנה ושנה, וכמו שבכל יו"ט שכל ההארות שהיו מתחדשים שוב באותם הזמנים, ובבחינת זו המועדות יתבטלו, אבל **מח שפעלו המקבלים בעצמם לא יתבטלו!** (מגן הידרי שמואל" מתוך מגילת אסתר 'בתר טהור')

מלחמת עמלק

ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק מחר אנכי נצב על ראש הגבעה ומטה האלקים בידך. [שמות יז, ט]

והיה כל הענין הזה שעשה משה רבינו מפני שהיה עמלק גוי איתן וחזק מאד וישראל אינם מלומדי מלחמה ולא ראו אותה מעולם כאשר אמר פן ינחם העם בראותם מלחמה (לעיל יג יז) והוא עיף ויגע ככתוב (דברים כה יח) על כן פחד מהם והוצרך לכל התפלה והתחנה הזאת.

ויתכן שפחד משה פן יתגבר בחרבו מפני היותו עם נוהל החרב מברכת הזקן שאמר לו "ועל חרבך תחיה" (בראשית כז מ) **כי המלחמה מן המשפחה הזאת היא הראשונה והאחרונה לישראל**, כי עמלק מזרע עשו, (שם לו יב) וממנו באה אלינו המלחמה בראשית הגוים, ומזרעו של עשו היה לנו הגלות והחרבן האחרון, כאשר יאמרו רבותינו (דב"ר א כ) **שאנחנו היום בגלות אדום, וכאשר ינוצח הוא ויחלש הוא ועמים רבים אשר אתו, וממנה נושע לעולם**, כאשר אמר (עובדיה א כא) "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה להי המלוכה". והנה **כל אשר עשו משה ויהושע עמהם בראשונה יעשו אליהו ומשיח בן יוסף עם זרעם, על כן התאמץ משה בדבר.**

ויאמר ה' אל משה כתב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע פי משה אמחה את זכר עמלק מתחת השמים. [שמות יז, ט]

שיזכרו בני ישראל מה שעשה עמלק כי משה אמחה את זכרו ונתתי נקמתי בו ביד עמי ישראל וזו היא המצוה שכתוב לנו במשנה תורה (דברים כה יז) **זכור את אשר עשה לך עמלק. ואמר ושים באזני יהושע.** לצוותו להזכיר לישראל את כל התלאה אשר באה להם על ידו, כי הוא היודע ועד, וירמוז כי אחרי שירשו הארץ ימחו אותו, כי מצוה עליהם תחלה להכרית שבעת הגוים וינחלו הארץ, זהו שנאמר שם (כה יט) והיה בהניח ה' אלקיך לך.

ויאמר פי יד על כס י-ה מלחמה לה' בעמלק מדר דר. [שמות יז, ט]

וטעם העונש שנענש עמלק יותר מכל העמים, בעבור כי כל העמים שמעו וירגזו ופולשת אדום ומואב ויושבי כנען נמוגו מפני פחד ה' ומהדר גאונו, ועמלק בא ממרחק כמתגבר על השם, ולכך אמר בו ולא ירא אלקים (דברים כה יח). ועוד, כי הוא ניין עשו וקרוב לנו, עובר מתעבר על ריב לא לו.

זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים. [דברים כה, יז]

לומר שלא נשכח מה שעשה לנו עמלק עד שנמחה את שמו מתחת השמים, ושנספר זה לבנינו לדורות לומר להם כך עשה לנו הרשע, ולכך נצטוונו למחות את שמו.

[וע"פ דבריו כתב המשנה ברורה (תרפ"ח יז) דאין יוצאים ידי חובה בקריאת פרשת עמלק שכפרשת בשלח, כיון שלא נזכר שם פירוט מעשיו הרעים של עמלק]

להערות הארות והצטרפות: V0527174410@GMAIL.COM

מיועד לעורר את לב הלומדים ואינו תחליף למקור חיבורו של רבנו הרמב"ן